

archiwum medycyny sadowej i kryminologii

List do Redakcji
Letter to Editor

Wojciech Chagowski

Nie wszyscy ludzie lubelskiego Zakładu Medycyny Sadowej (1957–1969) Not all the people of the Department of Forensic Medicine in Lublin (1957–1969)

Katedra i Zakład Medycyny Sadowej, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Polska
Chair and Department of Forensic Medicine, Medical University of Lublin, Poland

Słowa kluczowe: medycyna sadowa, historia, Aleksander Iwaszkiewicz, Janusz Łukasiewicz, Eugeniusz Giedrojć.

Key words: forensic medicine, history, Aleksander Iwaszkiewicz, Janusz Łukasiewicz, Eugeniusz Giedrojć.

Rok 1958 był tym, w którym dzięki staraniom władz Akademii nasz zakład otrzymał zupełnie nową siedzibę. Było to 11 pokoi wraz z salą prosekcyjną i zapleczem gospodarczym znajdujących się na terenie zespołu poklasztornego siostr wizytek, przy obecnej ulicy Peowiaków 12 (dzisiaj w odrestaurowanym budynku mieści się Lubelskie Centrum Kultury). Oprócz naszego Zakładu przeniesiono tu także dwa zakłady Wydziału Farmacji oraz Główną Bibliotekę AM. W 1967 r., po kolejnej zmianie siedziby Zakładu, zwolnione miejsce zajęło Studium Wojskowe AM.

W 1958 r. Zakład został przeniesiony z budynku *Collegium Anatomicum* przy ulicy Spokojnej do zabudowań zespołu poklasztornego siostr Wizytek przy obecnej ulicy Peowiaków; do budynku tego przeniesiono też prosektorium wraz z wyposażeniem mieszczące się dotychczas przy ulicy Staszica [1] (ryc. 1–3).

The year 1958 was the year in which, due to the efforts of the Academy authorities, our Department was provided with a completely new seat. It consisted of 11 rooms with a dissecting room and utility facilities located within the area of the former convent complex of Order of the Visitation of Holy Mary, currently at 12 Peowiaków 12 Street (today the Lublin Cultural Centre is located in the renovated building). Apart from our Department, two departments of the Faculty of Pharmacy and the Main Library of the Medical Academy were also relocated here. In 1967, after another change of the Department's seat, the Military Training School of the Medical Academy took this place.

In 1958, the Department was moved from the building of *Collegium Anatomicum* at Spokojna Street to the buildings of the former convent complex of the Order of the Visitation of Holy Mary, currently at Peowiaków Street. Also, the dissecting room along with

Ryc. 1. Siedziba Zakładu w latach 1944–1958 [archiwum własne]

Fig. 1. Department between 1944 and 1958 [author's own archive]

Na rok przed zmianą siedziby Zakładu tj. od 1.11.1957 r., pracę rozpoczął Aleksander Jerzy Iwaszkiewicz, nie wiedząc czemu nazywany Leszkiem.

Urodził się w 1935 r. w Kaszycach (obecne województwo podkarpackie). Studia medyczne na Wydziale Lekarskim AM w Lublinie ukończył w czerwcu 1957 r. Początkowo pracował na stanowisku asystenta, a 1.10.1964 r. otrzymał awans na stanowisko starszego asystenta. W latach 1968–1973 zajmował stanowisko starszego asystenta naukowo-technicznego, a później przez rok stanowisko specjalisty w zawodzie.

Miał wyjątkowy talent detektywistyczny – wspólnie z Milicją Obywatelską rozwiązał wiele trudnych spraw. Był gotów do pracy o każdej porze dnia i nocy. Ponadto cechowała go wyjątkowa ciekawość, przeja-

Ryc. 2. Siedziba prosektorium (na parterze, od wejścia na lewo) w latach 1944–1958 [archiwum własne]

Fig. 2. Dissecting room (on the ground floor, from the entrance to the left) between 1944 and 1958 [author's own archive]

equipment, previously located at Staszica Street, was moved to this building [1] (Figs. 1–3).

A year before the change of the seat of the Department, i.e. from 1.11.1957, Aleksander Jerzy Iwaszkiewicz, who was called Leszek for the unknown reason, started to work there.

He was born in 1935 in Kaszyce (currently Podkarpackie Voivodeship). He studied medicine at the Faculty of Medicine of the Medical Academy in Lublin and graduated in June 1957. Initially, he worked as the assistant and since 1.10.1964 he has been working at the position of the senior assistant due to promotion. Between 1968 and 1973 he worked as the scientific and technical senior assistant and later he worked as the specialist in the profession for a year.

Ryc. 3. Siedziba Zakładu w latach 1958–1967 [archiwum własne]

Fig. 3. Department between 1958 and 1967 [author's own archive]

wijająca się w niebezpiecznych eksperymentach [2]. Kiedyś nie mógł uwierzyć, że można się powiesić, wbiegając w rozciągnięty sznurek i zawisnąć na nim (*analizował przypadek zgonu chłopca, który zawisł na sznurze, na którym rozciągnięte było pranie*), w związku z czym kazał laborantom rozciągnąć sznurek w poprzek prosektorium i trzymać go naprężonym. Przy trzecim wbiegnięciu stracił przytomność, pozostając zwieszonym przednią powierzchnią szyi na sznurze. Tylko dzięki szybkiej interwencji laborantów i podjęciu czynności reanimacyjnych uratowano Jego życie (ryc. 4 i 5).

Słynął też z tego, że brał udział w przesłuchiwa- niu osób zatrzymanych przez Milicję w sprawach karnych. Podczas jednego z przesłuchań osoby podejrzanej o zabójstwo młodej dziewczyny (*kierowcy ciężarówki, który miał zabrać kobietę z szosy, wywieźć ją do lasu, zgwałcić, zamordować przy użyciu zwiniętej gazety codziennej, którą wepchnął do tchawicy, a zwłoki wrzucić do wyschniętej studni*) twierdził, że na gazecie wyjętej z tchawicy zidentyfikowano linie papilarne sprawcy. Wówczas przesłuchiwany miał się rozplakać i szczegółowo opisać przebieg zdarzenia. Prawda jest jednak taka, że z gazety codziennej nie można „zdjąć” odcisków palców. Był to typowy blef, który dzisiaj obaliliby każdy adwokat, ale na początku lat sześćdziesiątych procedura postępowania karnego była inna.

W Zakładzie pracował w latach 1957–1974. Pod koniec 1974 r. przeniósł się do Akademii Spraw Wewnętrznych w Warszawie, co wiązało się z jego zainteresowaniami kryminalistycznymi.

Ryc. 4. Aleksander Iwaszkiewicz przy pracy [archiwum zakładu]

Fig. 4. Alexander Iwaszkiewicz at work [departmental archives]

He had an exceptional detective talent. He solved many difficult cases together with the Citizens' Militia. He was ready to work at any time of day or night. Moreover, he was characterized by exceptional curiosity which manifested itself in dangerous experiments [2]. He could not believe once that a person can hang itself by running into a stretched string (*he analysed a case of a death of a boy who was hanging from a string on which the laundry was stretched*), so he ordered the laboratory technicians to stretch the string across the dissecting room and hold it tight. At the third run he lost consciousness hanging from the front of his neck on the rope. Only due to the rapid intervention of the laboratory technicians and resuscitation his life was saved (Figs. 4 and 5).

He was also famous for his participation in the interrogation of persons detained by the Citizens' Militia in criminal cases. During one of the interrogations of a person suspected of murdering a young girl (*a truck driver who was supposed to take a woman off the road, take her to the forest, rape and murder with a rolled-up daily newspaper which he pushed into her trachea and threw the corpse into a dry well*), he claimed that the fingerprints of the perpetrator were identified on the newspaper taken out of her trachea. The interrogated person started to cry and describe the course of the event in detail. The truth is, however, that the daily newspaper cannot be 'fingerprinted'. This was a typical bluff which today would have been overthrown by any lawyer but at the beginning of the 1960s the procedure for criminal proceedings was different.

Ryc. 5. Aleksander Iwaszkiewicz w holu przed salą wykładową [archiwum zakładu]

Fig. 5. Alexander Iwaszkiewicz in the hall in front of the lecture hall [departmental archives]

17 kwietnia 1930 r. w Lublinie urodził się Janusz Łukasiewicz, który studiował na Wydziale Matematyczno-Fizyczno-Chemicznym UMCS w Lublinie. Dyplom magistra chemii uzyskał w 1953 r. (ryc. 6–8).

Brat Jego dziadka, kapitan Kazimierz Łukasiewicz, był członkiem Komendy Garnizonu Lublin i w 1939 r. dostał się do niewoli sowieckiej w okolicach Równego (obecnie Ukraina). Ogółem liczba żołnierzy Wojska Polskiego wziętych do niewoli wynosiła około 180 tys., w tym około 15 tys. oficerów. Zostali Oni umieszczeni w obozach w Kozelsku (ok. 4500, między innymi Kazimierz Łukasiewicz), Ostaszkowie (ok. 6500) i Starobielsku (ok. 4000). Według sprawozdania grup operacyjnych moskiewskiej centrali NKWD ludzie Ci byli „aktywnymi kontrrewolucjonistami, zwolennikami odrodzenia Polski”, dlatego też w marcu 1940 r. podjęto decyzję o ich likwidacji. Jeńców z Kozelska zabijano w Smoleńsku, a zwłoki przewożono do Katynia; jeńców z Ostaszkowa zabijano w obecnym Twerze (dawny Kalinin), a zwłoki przewożono do Miednoje, natomiast jeńców ze Starobielska zabijano w Charkowie. Eksterminacja przebiegała w błyskawicznym tempie – 250 osób w ciągu nocy, po ok. 2–3 minuty na osobę (sprawdzenie personaliów, strzał w głowę, owinięcie głowy szmatami, aby ograniczyć wypływ krwi, i transport do przygotowanych ciężarówek). Śmierci uniknęło zaledwie 448 osób [3–6].

Dr Janusz Łukasiewicz marzył o tym, aby zobaczyć Katyń, ale jednocześnie bał się wyjazdu. W 2007 r. autorowi udało się namówić Go wraz z żoną na wyjazd do Rosji, m.in. do Katynia.

Ryc. 6. Janusz Łukasiewicz [archiwum zakładu]
Fig. 6. Janusz Łukasiewicz [departmental archives]

He worked in the Department from 1957 to 1974 and at the end of 1974 he moved to the Academy of the Interior in Warsaw which was connected with his forensic interests.

Janusz Łukasiewicz was born on 17 April 1930 in Lublin. He studied at the Faculty of Mathematics, Physics and Chemistry of the Maria Curie-Skłodowska University in Lublin. He obtained his master's degree in chemistry in 1953 (Figs. 6–8).

His grandfather's brother, Captain Kazimierz Łukasiewicz, was a member of the Lublin Garrison Command and in 1939 he was taken prisoner by the Soviets near Rivne (currently Ukraine). The total number of Polish Army soldiers taken prisoner was about 180 thousand, including about 15 thousand officers. They were placed in camps in Kozelsk (about 4500, including Kazimierz Łukasiewicz), Ostashkov (about 6500) and Starobilsk (about 4000). According to the report of the operational groups of the Moscow NKVD headquarters, these people were “active counter-revolutionaries and supporters of the rebirth of Poland” and therefore, in March 1940, it was decided to liquidate them. The prisoners of war from Kozelsk were killed in Smolensk and the corpses were transported to Katyn; The prisoners of war from Ostashkov were killed in Tver (former Kalinin) and the corpses were transported to Miednoje, whereas the prisoners of war from Starobilsk were killed in Kharkiv. The extermination was carried out at a rap-

Ryc. 7. Janusz Łukasiewicz przy pracy [archiwum zakładu]

Fig. 7. Janusz Łukasiewicz at work [departmental archives]

Ryc. 8. Pożegnanie Janusza Łukasiewicza [archiwum zakładu]
Fig. 8. Farewell of Janusz Łukasiewicz [departmental archives]

Po ukończeniu studiów Janusz Łukasiewicz pracował początkowo na Wydziale Chemii UMCS w Lublinie, a w 1965 r. został pracownikiem naszego Zakładu. Zajmował się toksykologią metali ciężkich, leków i środków ochrony roślin, szeroko rozumianą cienką warstwą oraz badaniem okrzemek w organizmie osób, które utonęły.

24 stycznia 1973 r. obronił doktorat zatytułowany „Chromatograficzne oznaczanie związków psychotropowych produkcji krajowej w materiale biologicznym (z zastosowaniem metody chromatografii cienkowarstwowej)”. Promotorem był prof. Andrzej Jakliński, a recenzentami prof. dr hab. Andrzej Waksmundzki i prof. dr hab. Władysław Nasiłowski [7].

Ożenił się z Anną Marią Berger (po ślubie Berger-Łukasiewicz), urodzoną 23.09.1947 r. w Lublinie, która dyplom lekarza na AM w Lublinie uzyskała w 1971 r. i pracowała aż do emerytury w Klinice Chorób Płuc.

Janusz Łukasiewicz był kolekcjonerem nieraz dziwnych i nieużytecznych przedmiotów. Już po odejściu na emeryturę w 1995 r. w Jego pokoju pozostały jeszcze np. liczne, pojedyncze i już zabytkowe szkła laboratoryjne oraz niezapisane zeszyty wyprodukowane w 1949 r.

Zmarł w grudniu 2016 r. i został pochowany na cmentarzu przy ulicy Lipowej w Lublinie.

W latach 1958–1990 pracowało 6 osób zajmujących się szeroko rozumianym działem administracyj-

id pace. 250 people were killed at night – about 2–3 minutes per person (verification of personal details, shot in the head, wrapping the head with rags to limit the blood flow and transport to the prepared trucks). Only 448 people escaped death [3–6].

Dr Janusz Łukasiewicz dreamt of seeing Katyn but he was also afraid to go there. In 2007, the undersigned managed to persuade him and his wife to go to Russia, including Katyn.

Janusz Łukasiewicz, after graduation, initially worked at the Faculty of Chemistry of the Maria Curie-Skłodowska University in Lublin and since 1965 he became an employee of our Department. He dealt with the toxicology of heavy metals, medicines and plant protection products, the broadly understood thin layer and examination of diatoms in the body of people who drowned.

On 24 January 1973 he defended his PhD dissertation – “Chromatographic designation of psychotropic compounds of domestic production in biological material (with the application of the thin layer chromatography)”. His supervisor was Prof. Andrzej Jakliński and the reviewers were Prof. Andrzej Waksmundzki and Prof. Władysław Nasiłowski [7].

He married Anna Maria Berger (Berger-Łukasiewicz after wedding), born on 23.09.1947 in Lublin, who obtained her medical diploma at the Medical Academy in Lublin in 1971 and worked until her retirement at the Lung Disease Clinic.

no-gospodarczym. Byli to: Janina Kusa urodzona w 1908 r., która dbała o czystość Zakładu w latach 1958–1963; Helena Wojewódzka z d. Smągłowska (1957–1963), która oprócz prania i sprzątanía pełniła także funkcję maszynistki (*pisala w prosektorium dyktowane Jej protokoły*); Edwarda Tarasińska, która pracowała w latach 1963–1969; Michał Stefaniak urodzony w 1915 r., który w latach 1966–1980 pełnił obowiązki portiera; Genowefa Kamińska – woźna, która zajmowała się też przyjmowaniem zwłok do Zakładu (1967–1985), oraz Krystyna Gorczyca – starsza woźna w latach 1963–1990.

Krystyna Gorczyca, Janina Kusa, Edwarda Tarasińska i Genowefa Kamińska trafiły do naszego Zakładu na zasadzie „rozkazu” działu administracyjno-gospodarczego, który nakazywał przekazanie kluczy i posiadanych przedmiotów z dotychczasowego miejsca pracy i natychmiastowe zgłoszenie się do naszego Zakładu.

W 1965 r. rozpoczął pracę Eugeniusz Giedrojć, urodzony w 1948 r. w Ełku, który objął posadę laboranta sekcyjnego. Ukończył tylko szkołę podstawową, ale Jego cechy charakteru i profesjonalizm lokowały Go wśród ludzi z wyższym wykształceniem. Był niewątpliwym inteligentem, znającym swoje miejsce w szeregu, oraz doskonałym preparatorem, co wiązało się zapewne z tym, że początkowo pracował w Zakładzie Anatomii Prawidłowej Człowieka. Na wszelkie polecenia zawsze odpowiadał po żołniersku „tak jest”, po czym robił po swojemu, tak jak uważał to za słuszne. Jego dalsza rodzina mieszkała najpierw w ZSRR, a później po zmianach ustrojowych na Białorusi, dlatego też Eugeniusz Giedrojć dobrze znał język rosyjski.

W dniach 17–22 sierpnia 1992 r. wspólnie z prof. Romanem Mądro brał udział w dwóch ekshumacjach w Woli Ostrowieckiej i Ostrówkach, w powiecie lubomelskim na obecnej Ukrainie. W miejscowościach tych 30.08.1943 r. nacjonałiści ukraińscy przy użyciu broni palnej, wideł, siekier i młotków zamordowali 688 mieszkańców [8–10]. Podczas ekshumacji, których organizatorem było Towarzystwo Przyjaciół Krzemienia i Ziemi Wołyńsko-Podolskiej, wykazał się (*dzięki znajomości języka*) zdolnościami aprowizacyjnymi. Po krótkich rozmowach z obecnymi mieszkańcami ziemi wołyńskiej potrafił zorganizować sprzęt potrzebny do eksploracji grobów, jak również zapewnić zdecydowanie lepsze wyżywienie (ryc. 9 i 10).

Janusz Łukasiewicz was a collector of strange and useless objects. After his retirement in 1995, he had numerous such items in his room, such as a single and antique laboratory glassware or empty notebooks produced in 1949.

He died in December 2016 and was buried in the cemetery at Lipowa Street in Lublin.

Between 1958 and 1990, there were 6 people working in the broadly defined administrative and economic department. They were: Janina Kusa born in 1908 who took care of the cleanliness of the Department from 1958 to 1963; Helena Wojewódzka née Smągłowska (1957–1963), who apart from washing and cleaning acted also as a typist (*she wrote the protocols dictated to her in the dissecting room*); Edwarda Tarasińska who worked from 1963 to 1969; Michał Stefaniak born in 1915 who was a porter between 1966 and 1980; Genowefa Kamińska, a janitor, who was also responsible for accepting the corpse into the Department (1967–1985); and Krystyna Gorczyca, a senior janitor between 1963 and 1990.

Krystyna Gorczyca, Janina Kusa, Edwarda Tarasińska and Genowefa Kamińska were sent to our Department on the basis of an “order” from the administrative and economic department which ordered them to hand over the keys and items they possessed from their current workplace and immediately report to our Department.

In 1965, Eugeniusz Giedrojć, born in 1948 in Ełk, started working as the autopsy technician. He graduated only from the primary school but his character traits and professionalism placed him among people who graduated from the universities. He was undoubtedly an intelligent person knowing his place and an excellent preparator which was probably connected with the fact that initially he worked in the Department of Normal Human Anatomy. He always responded to all orders in a soldier’s way, “yes, Sir”. Then, he performed the duties his way as he thought was right. His distant family lived first in the USSR and then after the political changes in Belarus, so Eugeniusz Giedrojć knew Russian well.

From 17 to 22 August 1992 together with prof. Roman Mądro, he took part in two exhumations in Wola Ostrowiecka and in Ostrówki in Liuboml poviát, currently in Ukraine. In these cities, Ukrainian nationalists murdered 688 residents using firearms, forks, axes and hammers on 30.08.1943 [8–10]. During the exhumations organised by the Society

Ryc. 9. Od lewej: Eugeniusz Giedrojc i Aleksander Pradun – świadek wydarzeń z 30.08.1943 r. [zdjęcie nr 153 autorstwa P. Wiry z książki „Wołyński testament” wydanej przez Towarzystwo Przyjaciół Krzemienia i Ziemi Podolskiej, Lublin 1997]

Fig. 9. From the left: Eugeniusz Giedrojc and Aleksander Pradun – witness to the events of 30 August 1943 [photo no. 153 by P. Wira from the book “Wołyński testament”, Towarzystwo Przyjaciół Krzemienia i Ziemi Podolskiej [Volhynia Testament. Society of Friends of Krzemieniec and Podolia], Lublin 1997]

W Zakładzie pracował do 2010 r., kiedy to przeszedł na wcześniejszą emeryturę. Zmarł nagle na atak serca w 2013 r. Został pochowany na cmentarzu przy ul. Unickiej w Lublinie.

W pracowni histologicznej kierowanej przez dr Rozalię Bryc-Rutkiewicz w latach 1960–1985 pracowała Danuta Bajewska, początkowo jako лаборantka, a później starszy technik. Drugą osobą w tej pracowni była Barbara Ochal (1969–1978), która po wyjściu za mąż wyjechała z mężem do Kanady. Jako pomoc laboratoryjna i techniczna pracowała wówczas także Weronika Spodniewska (1962–1979).

Sekretarką w latach 1964–1984 była Alina Sadowska, zajmująca się głównie pisaniem rachunków w 5 egzemplarzach, co wiązało się z koniecznością przełożenia 5 kartek 4 kalkami i wkręceniu całości w maszynę (ryc. 11 i 12).

W pracowni toksykologicznej, a później w sekretariacie od 1967 r. pracowała Teresa Kazanowska z d. Jedut, która urodziła się 26.11.1948 r. w Żarskiej Wsi k. Zgorzelca. Po 2 latach wraz z rodzicami przeniosła się do Lublina, w którym mieszka do dziś, w domu, który kiedyś należał do majątku Abramowickiego. W Lublinie ukończyła szkołę podstawową i Technikum Chemiczne przy al. Raclawickich. W Zakładzie pracowała nieprzerwanie do przejścia

Ryc. 10. Eugeniusz Giedrojc podczas relaksu [archiwum zakładu]

Fig. 10. Eugeniusz Giedrojc while relaxing [departmental archives]

of Friends of Krzemieniec and Volhynia-Podolia he demonstrated (*due to his knowledge of the language*) his victualling skills. After short conversations with the current residents of Volhynia, he was able to organise the equipment needed for grave exploration as well as provide much better food (Figs. 9 and 10).

He worked in the Department until 2010 when he took early retirement. He died suddenly of a heart attack in 2013. He was buried in the cemetery at Unicka Street in Lublin.

Danuta Bajewska worked in the histopathology laboratory headed by Dr. Rozalia Bryc-Rutkiewicz from 1960 to 1985. Initially she worked as the laboratory technician and later as the senior technician. Barbara Ochal (1969–1978) was the second person in this laboratory who after getting married went to Canada with her husband. Weronika Spodniewska (1962–1979) also worked as the laboratory and technical assistant at that time.

Alina Sadowska was the secretary between 1964 and 1984. She was mainly responsible for writing down calculations in 5 copies which was associated with the necessity of using 5 sheets between which there were 4 carbon papers and entering everything into a machine (Figs. 11 and 12).

Teresa Kazanowska née Jedut, who was born on 26.11.1948 in Żarska Wieś near Zgorzelec, worked in the toxicology laboratory and later in the office from 1967. After 2 years, together with her parents, she moved to Lublin, where she still lives today in a house that once belonged to the Abramowicki's real property. In Lublin she graduated from the primary school and the Chemical Secondary Technical School at al.

Ryc. 11. Danuta Bajewska stoi między siedzącymi prof. Andrzejem Jaklińskim i Zofią Grabowską [archiwum zakładu]

Fig. 11. Danuta Bajewska is standing between Prof. Andrzej Jakliński and Zofia Grabowska who are sitting [departmental archives]

na emeryturę, tj. do stycznia 2008 r. Ma męża Janusza i dwie córki: Ewelinę i Martę (ryc. 13).

W 1967 r. Zakład Medycyny Sądowej został przeniesiony kolejny raz, tym razem do obszernych i nowoczesnych pomieszczeń budynku *Collegium Pathologicum*. W budynku tym miały mieścić się tylko dwa Zakłady, tj. Patomorfologii i Medycyny Sądowej, ale z uwagi na szczupłość bazy lokalowej Uczelni przeniesiono do tego budynku także Zakłady Patofizjologii i Farmakologii, które miały się tu znajdować tylko czasowo. Prowizoryczne rozwiązania są jednak najtrwalsze i Zakłady te do dziś mieszczą się w budynku *Collegium Pathologicum* (ryc. 14 i 15).

Personel Zakładu składał się wówczas z 28 osób: 7 pracowników naukowo-dydaktycznych (4 lekarzy, 2 farmaceutów i 1 biolog), 3 specjalistów w zawo-

Ryc. 12. Siedzą od lewej: Barbara Ochal, Aleksander Iwaszkiewicz i Alina Sadowska [archiwum zakładu]
Fig. 12. Sitting from the left: Barbara Ochal, Aleksander Iwaszkiewicz and Alina Sadowska [departmental archives]

Ryc. 13. Siedzą od lewej: Teresa Kazanowska, Wanda Jędrzejewska, Aleksandra Jaklińska, Andrzej Jakliński i Jolanta Makuch. Stoją: Grzegorz Buszewicz i Henryka Ćwiklińska [archiwum zakładu]

Fig. 13. Sitting from the left: Teresa Kazanowska, Wanda Jędrzejewska, Aleksandra Jaklińska, Andrzej Jakliński and Jolanta Makuch. Standing: Grzegorz Buszewicz and Henryka Ćwiklińska [departmental archives]

Raławickie. She continuously worked in the Department until her retirement, i.e. to January 2008. She is married to Janusz and has two daughters: Ewelina and Marta (Fig. 13).

In 1967, the Department of Forensic Medicine was relocated once again. This time to the spacious and modern rooms of the *Collegium Pathologicum*. At first, only two departments, i.e. Department of Pathology and Department of Forensic Medicine were to be located in this building but due to the restricted space of the University's premises, the Department of Pathophysiology and Department of Pharmacology, which were to

Ryc. 14. Front budynku *Collegium Pathologicum* w 1967 r. [zdjęcie nr 14 z książki: „65 lat Uniwersytetu Medycznego (Akademii Medycznej) w Lublinie”, Uniwersytet Medyczny w Lublinie, Zakład Historii Nauk Medycznych, 2015; 69]

Fig. 14. Front of the *Collegium Pathologicum* building in 1967 [photograph no. 14 comes from the book: “65 lat Uniwersytetu Medycznego (Akademii Medycznej) w Lublinie” [65 years of the Medical University (Medical Academy) in Lublin], Medical University in Lublin, Department of History of Medical Sciences, 2015; 69]

dzie (1 chemik, 2 lekarzy), 8 techników i laborantów oraz 10 osób personelu administracyjnego i obsługi. W budynku tym, w skład działu ściśle medycznego wchodziły: obszerna sala prosektoryjna z dwoma chłodniami, pokoje lekarskie do badania osób pokrzywdzonych i poszkodowanych, pracownia antropologiczna, muzeum i zwierzętarnia. Ponadto Zakład posiadał wówczas 12 pracowni specjalistycznych (alkoholową, trucizn lotnych, toksykologiczną ogólną, histologiczną, serologiczną, badań dowodów rzeczowych, rentgenowską, fotograficzną, analizy emisyjnej, spektrofotometryczną, chromatografii cienkowarstwowej i chromatografii gazowej) [11].

Na przełomie lat 1968 i 1969 przybył do Zakładu jako wolontariusz Roman Mądro, który w przyszłości zostanie szóstym kierownikiem naszego Zakładu i będzie „panował” przez 20 lat. Jego sylwetka zostanie omówiona w kolejnym opracowaniu.

Autor deklaruje brak konfliktu interesów.

Ryc. 15. Tyły budynku *Collegium Pathologicum*, 1967 r. [archiwum zakładu]

Fig. 15. Back of the *Collegium Pathologicum* building, 1967 [departmental archives]

be located here only temporarily, were also permanently moved to this building. The provisional solutions, however, are the most durable - the Departments are still located in the Collegium Pathologicum building (Figs. 14 and 15).

At that time, the personnel of the Department consisted of 28 people: 7 scientific and didactic workers (4 physicians, 2 pharmacists and 1 biologist), 3 specialists in the profession (1 chemist, 2 physicians), 8 technicians and laboratory technicians and 10 administrative and service employees. The strictly medical section of the building consisted of: a large dissecting room with two cold stores, medical rooms for examining the aggrieved and injured people, an anthropological laboratory, a museum and an animal laboratory. Moreover, the Department consisted of 12 specialist laboratories (alcohol, volatile poison, general toxicology, histology, serology, material evidence examination, X-ray, photographic, emission analysis, spectrophotometric, thin layer chromatography and gas chromatography laboratories) [11].

At the turn of 1968 and 1969, Roman Mądro started his work in the Department as a volunteer. Over the course of time, he became the sixth head of our Department and “reigned” for 20 years. He will be discussed in the next study.

The author declares no conflict of interest.

Piśmiennictwo

References

1. Jakliński A. Akademia Medyczna w Lublinie w XX-lecie Polski Ludowej 1944–1964. Akademia Medyczna w Lublinie, Lublin 1964; 71-73.
2. Tomaszewska Z. Medycyna sądowa. Alma Mater 1995; 4: 99-100.
3. Baran E, Mądro R, Młodziejowski B. Badania masowych grobów oficerów polskich więźniów Starobielska – sprawozdanie sądowo-lekarskie z ekshumacji w Charkowie. Arch Med Sąd Kryminol 1993; 43: 1-26.
4. Mądro R, Baran E, Młodziejowski B. Sprawozdanie z ekshumacji zwłok polskich jeńców wojennych więzionych w Ostaszkwie na terytorium ZSRR, przeprowadzonej w Miednoje k/Tweru w dniach 15–30 sierpnia 1991 r. Arch Med Sąd Kryminol 1993; 43: 26-47.
5. Mądro R, Głosek M, Herzog A, Przewoźnik A. Przebieg i wyniki ekshumacji przeprowadzonej w obrębie tak zwanej kwatery polskiej na Starym Cmentarzu Miejskim w Starobielsku. Arch Med Sąd Kryminol 1994; 44: 293-304.
6. Mądro R. Katyń 1940–1994. Akademia Medyczna w Lublinie, Lublin 1994; 8-12.
7. Wróbel A. Dysertacje doktorskie i habilitacyjne wykonane na wydziałach lekarskim i farmaceutycznym UMCS i Akademii Medycznej w Lublinie. Zakład Historii Nauk Medycznych AM w Lublinie, Lublin 2000; 49, 54, 55, 331, 378, 389, 397.
8. Popek L, Trusiuk T, Wira P, Wira Z. Wołyński Testament. Towarzystwo Przyjaciół Krzemieńca i Ziemi Wołyńsko-Podolskiej, Lublin 1997; 26-40.
9. Mądro R. Badania masowych grobów ludności polskiej zamordowanej przez nacjonalistów ukraińskich w roku 1943 w powiecie lubomelskim. Część I – Przebieg i wyniki ekshumacji w Woli Ostrowieckiej. Arch Med Sąd Kryminol 1993; 43: 47-64.
10. Mądro R. Badania masowych grobów ludności polskiej zamordowanej przez nacjonalistów ukraińskich w roku 1943 w powiecie lubomelskim. Część II – Przebieg i wyniki ekshumacji w Ostrówkach. Arch Med Sąd Kryminol 1993; 43: 64-78,
11. Jakliński A. Dzieje Akademii Medycznej w Lublinie 1944–1974. Akademia Medyczna w Lublinie, Lublin 1974; 198-202.

Adres do korespondencji

Wojciech Chagowski
Katedra i Zakład Medycyny Sądowej
Uniwersytet Medyczny w Lublinie
ul. Jaczewskiego 8b
20-090 Lublin, Polska
e-mail: gronert@wp.pl

Nadesłano: 5.04.2019

Zaakceptowano: 24.04.2019

Address for correspondence

Wojciech Chagowski
Chair and Department of Forensic Medicine
Medical University of Lublin
8b Jaczewskiego St.
20-090 Lublin, Poland
e-mail: gronert@wp.pl

Submitted: 5.04.2019

Accepted: 24.04.2019

